

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 27. aprila 2017 - Leto XXVII, št. 17

»NE BOJ KAK SO DRÜGI«

*Zimau pa diuhove smo zagnali?
stran 8*

*Vse pride na pauti prauti
stran 4*

*Kuhali in pekli smo, pa še kaj lepega naredili
stran 12*

CIVILNE ORGANIZACIJE:

ČE JE BOJNA, JE BOJNA ZA VSE?

Zadnje čase v našem rosagi, najbolje pa v Budimpešti, lidgé skurok vsakši den dejo na ulice pa demonstrirajo. Največ lidi – eni pravijo, ka celo 70-80 gezero – je na demonstracije »gnau« zakon o univerzaj, steri naj bi onemogaučo, ka bi v vogrskom glavnom varaši tadale delala Srednjeevropska univerza, stero je ustanovo merikanarski milijarder György Soros, steri svoje korenjé ma na Vogrskom. Kumik so včunili valauvi prvi velki protestov, se je najšo nauvi vzrok, ka so lidi pá privabili na ulice. Parlament je razpravlo o zakoni o civilni organizacijaj. Tisto, ka je civile najbolje razčemerilo, so pejnaze. Pejnaze prej nejmajo sage, dapa kauli nji vladi nika vonja. Zatok do se mogle tiste civilne organizacije, stere na leto dobijo več kak 7,2 milijona forintov (kauli 24 gezero evrov) penez iz tihinski rosagov, registrirati na birovijsi kak civilne organizacije s tihinskov pomaučjov. Vlada pravi, ka tau slúži samo transparentnosti, pa nešče grdi pečatli (ožigosati) dati na te organizacije. Dapa ništrni vladni politiki ranč ne skrivajo, ka so najbolje čemerni na tiste civilne organizacije, stere s pomočjauv Sorosovi pejnaze kritizirajo rosag.

V prvotnoj varianti naj bi zakon valau za vse civilne organizacije v rosagi. Tak vejte, kak majo šegau povedati: Če je bojna, je bojna za vse. Etak naj bi zakon valau za narodnostne civilne organizacije tō, kak so pri nas, Slovencaj Slovenska zveza pa Slovensko društvo v Budimpešti ali Somboteli itt. Dobro vejmo, ka tiste narodnosti, stere majo matični rosag, dobijo pomauč od tam, pa nej samo pejnaze, liki pomauč v obliki knjig, pohišta v šaule, opreme itd. Kak je v parlamenti povedala slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss narodnostne civilne organizacije majo svoje cilje, naloge (obraniti svojo kulturo, gezik), stere opravljajo za svoj narod, za svojo narodnost, gvúšna je pa v tom, ka ne delajo prauti vladi ali rosagi, pa v tom tō, ka ne peréjo peneze pa je ne nūcajo za pomauč migrantom. Zatok je v imeni vsej 13 zagovornikov prosila parlament, naj te zakon ne vala za narodnostne civilne organizacije. Nej zatok, ka bi té skrivale, od kec dobijo pejnaze, vej pa vsakšo leto morajo tazračunati pa konkretno napisati, odkec majo pomauč. Kak je pravo eden opozicijski poslanec, zakon bi leko škaudo tistim vogrskim civilnim organizacijam tō, stere so v sausedni rosagaj pa dosta pomauči dobijo z Vogrskoga. Ka pa če sausedni rosagi tō apetit dobijo pa napravijo ranč takšen zakon? Leko si predstavlate, kak bi vōgledala naša vabila ali plakati, če bi na vsakšom pisalo, ka »smo organizacija, stera pejnaze dobiva s tihinskoga rosaga«. Že samo zatok bi tau grdo bilau, ka je Slovenija za nas nikak nej tihinski rosag, liki je naša matična domovina, dapa najmenje rosag (domovina) našoga matičnoga naroda.

Marijana Sukič

»NE BOJ KAK SO DRÜGI«

»Napravi to zmeraj, ne bodi kot drugi, ljubezen ni reka, ki teče po strugi« - tau so reči lübezne pesmi, štero smo leko oprvin šteli pred skoro desetimi lejtami v knjigaj prekmurskoga pesnika ino pisatela Ferina Lainščka. Ta drauvna zbirka z naslovom »Ne bodi kot drugi« je sploj popularna gratala v Sloveniji, večkrat so go mogli na nauvo nadrukni.

Pred par lejtami je muzičar s slovenskoga Koroškoga Gorazd Čepin tak brodo, ka toj lejpoj pesmi melodijo cujspiše. Z gitarov v roke je nauto začnila spejvati njegva či Ditka, štera je ž njauv gratala erična po cejlj Sloveniji. Pesem je gnes kak liki himna zalüblencov, mlada pesmarca go dostakrat spejva na zdavanjaj. Od tistoga mau je že minaulo par lejt. Ditka je vōdala dva

muziko napisala ali una sama ali njeni oča. Reči so bile tistoga nedelskoga zadvečerka skoro vse od Ferina Lainščka, šteri je v Varaši goršto iz svoji verzušk

tō malo romantični biti, zakoj nūcamo ideale, zakoj kak veuki slovenski pisateu eške itak za narod na našem kraji Müre piše, kak je gorrasso v goričkoj vesi pa

Ditka in Feri Lainšček sta navdušila poslušalce v Varaši

v našoj vküpnj porabsko-prekmurskoj rejči tō (»samo je pesmar zapiso tau pesem v svoje srcé, če de ga včási štoj pito,

kak ga je mati navčila djaukati ino čütiti. Tau smo ranč tak leko zvōdali od njega, kak se je navčo napisati misli zalüblene ženske, pa tau, kak ga je davnoga leta nikša dekla pozvala pod maust, ka bi ma spejvala.

Minaula so desetletja, zdaj sprejva Feri Lainšček mlado Ditko na turneji po cejlj Sloveniji - pa eške v našem Monoštri, oprvin na drügoj strani grajnec. Ditka pa samo spejva, spejva tiste včási žalostne, včási od lübezni naure pesmi, poslušalci pa želejmo, ka aj bi té angelski glas eške dugo nej gorenjo.

Tak je tō bilau - če rejsan so gostje končali svoj program, smo gledalci s svojim aplavzom do-

Navzauče sta pozdravila generalni konzul dr. Boris Jesih (na sredini) pa predsednik Slovenske zveze Jože Hirnók. Ob njiju sodelavka konzulata Brigita Soós

CD-na, na drügom so samo uglasbene (megzenšített) pesmi Ferina Lainščka. Teva dva umetnika sta 23. aprila - na svetovni den knjig - gorpoiskala varaški Slovenski dom, ka aj bi svojo vküпно delo nupokazala Porabskim Slovencom tō.

Glavniva organizatora koncerta sta bila Slovenska zveza pa Generalni konzulat, zato sta predsednik Slovenske zveze Jože Hirnók ino monoštrski slovenski generalni konzul dr. Boris Jesih pozdravila navzauče, te pa svojo mesto prejkudala čeri Ditki z gitarov ino oči Gorazdi s klaviaturami. Mlada talentka je sploj lepau zaspejvala pesmi, za štere sta

V publiki so bili Porabci, Prekmurci pa člani pevskega zbora Waldorfske šaule iz Ljubljane

kak je lübezni imé»). Zmejs pa je gorički pesnik ranč tak po domanje pripovejdo: od toga, zakoj moremo gnešnji lidgé včási

segnili, ka smo leko eške gnauk čüli: »napravi to zopet, ne hodi po poti, saj sreča ni nekaj, kar pride naproti.«

-dm-

Nanti Olip, predsednik Slovenske manjšinske koordinacije

STIČIŠČE ZA IZMENJAVO INFORMACIJ IN ZA DOGOVOR O SKUPNIH NALOGAH

Iz potrebe po sodelovanju je med Slovenci v Italiji vznikla ideja, da bi se povezali in sodelovali Slovenci, ki živijo v Avstriji, na Hrvaškem, v Italiji in na Madžarskem. Nastajati je začela Slovenska manjšinska koordinacija ali na kratko Slomak. Pobuda je bila dobro sprejeta, in Slomak so ustanovili v Pavlovi hiši v Potrni/Laafeld. Prvih pet let je Slomak vodil Rudi Pavšič, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu, po petih letih so nekateri člani dali pobudo, da bi se vodstvo izmenjevalo. Sledil je nekajletni premor, potem pa so marca 2014 v Ljubljani sprejeli nov pravilnik, ki je prinesel novost pri vodenju, in sicer tako, da bo Slomak vodil koordinatorski (eno leto) in potem naslednji iz osmih vključenih krovnih organizacij: Društvo člen 7, Narodni svet koroških Slovencev, Zveza Slovenskih organizacij in Skupnost koroških Slovencev in Slovencev iz Avstrije; Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij iz Trsta; Zveze Slovencev na Madžarskem in Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Prva koordinatorka je bila predsednica KD Člen 7 za avstrijsko Štajersko mag. Suzanne Weitlaner, drugi do konca lanskega leta Rudi Pavšič iz SKGZ in zdaj, zopet po pogovoru v Potrni/Laafeldu, Nanti Olip iz Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je odgovoril na nekaj vprašanj Porabja za uvod o vlogi in pomenu Slomaka.

»Slomak je nastal iz navedenih potreb, saj je nadvse potrebna koordinacija med krovnimi organizacijami glede aktualnih vprašanj, ki se tičejo tako vseh narodnih skupnosti izven meja Republike Slovenije kot tudi posameznih. Slomak je lahko stičišče, kjer se izmenjajo informacije, ocenijo pozitivni oz. negativni razvoji, sprejmejo predlogi za ukrepanje, zlasti pa naj služi okrepljeni informacijski dejavnosti, ki presega meje posameznih držav.«

- Člani Slomaka so razpravljali tako o splošnih, političnih vprašanjih, kakor o posamičnih temah, kot je na primer narodnostno šolstvo - področje, kjer so zelo velike razlike celo v eni državi. Mislim na Avstrijo, kjer je šolstvo mnogo boljše (pa še vedno ne v celoti) urejeno na Koroškem kakor na Štajerskem, kjer je vpis k dopolnilnemu pouku, glede na število Slovencev sicer ustrezen, vendar to ni manjšinski pouk, ampak učenje jezika sosedov. Bi kazalo razpravo ponoviti?

»Šolstvo in izobraževanje sta temelja, na katerih sloni poleg govorenega jezika v družini učenje in dopolnjevanje slovenskega jezika v privatnih in javnih izobraževalnih ustanovah. Na Koroškem

opazujemo na področju šolstva dva pojava: na eni strani raste število prijavljenih na dvojezičnih šolah, po drugi strani pa se soočamo s stalnim upadanjem znanja jezika. Tudi v dnevni komunikaciji med šolarji je slovenščine vedno manj, zaskrbljujoče upada samoumevno govorjenje slovenščine v javnosti, čeprav ni več občutiti nemško-nacionalnega neprestanega pritiska v tej meri, kot je to bilo še pred desetletji. Trenutno je v Avstriji v razpravi velika šolska reforma. Stališče narodne skupnosti do tega vprašanja je jasno: reforma mora upoštevati možnost učenja slovenščine od otroškega vrtca do mature in to na kvalitetni ravni, ki zagotovi govorca jezika, ne le pasivne dojemalce. Ta ureditev mora veljati v smislu 7.člena ADP tako za koroške kot tudi za štajerske Slovence.«

- Kot na področju vzgoje in izobraževanja oziroma šolstva so velike razlike tudi pri medijih. Na Koroškem izhaja osrednji tednik Novice, štajerski Slovenci tiskanega medija sploh nimajo. Dobili so prostor v TV oddaji Dober dan, Koroška, kjer je dodana Štajerska! in oddaje na radiu Agora. Kaj bi pokazala razprava za celotni zamejski prostor (v Trstu izhaja Primorski

dnevnik, edini manjšinski dnevnik v sosedstvu)? Ob tradicionalnih medijih, je zdaj vrsta novih, ki jih je potrebno upoštevati? Pri informiranju bi nemara kazalo oceniti tudi odnos slovenskih medijev do zamejske tematike.

»Glede tiskanih medijev naj bi bilo v Avstriji izhodišče jasno: 7. člen Avstrijske državne pogodbe povsem jasno ureja področje tiskanih medijev. Republika Avstrija je odgovorna za tiskane medije koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov. Tega pa ne izpolnjuje - tudi 62 let po podpisu državne pogodbe ne!! Skupaj z Republiko Slovenijo se trudimo, da pride na področju tiskanih medijev do sistemске rešitve sofinanciranja s strani Republike Avstrije.

V Republik Sloveniji pa smo prav s strani Slomaka podvzeli prvi zelo važen korak s tem, da smo se sestali z vodstvom RTV Slovenija; temu naj bi sledili še nadaljnji koraki z ostalimi medijskimi ponudniki.«

- Zanimiva bi bila razprava o politični participaciji manjšin, tako med Slovenci v zamejstvu kot v primerjavi s Slovenijo. In morda tudi o spremenjeni večinski politiki do manjšin (glede na nekaj dobrih rezultatov: dvojezični

napisi na Koroškem, zagotovnica Slovencev v madžarskem parlamentu in še kaj). »Na Koroškem je trenutno najbolj uspešen model po-

neposrednem sosedstvu Slovenije. Zato člani Slomaka zelo dobro poznajo življenjske okoliščine v širši regiji, politične in gospodarske

Predsedujoči Slovenski manjšinski koordinaciji Nanti Olip (NSKS)

litične participacije v obliki samostojnega političnega gibanja pod okriljem Enotne liste. Po zelo uspešnih lanskeoletnih občinskih volitvah je doseglo kmetijsko interesno zastopstvo narodne skupnosti (Skupnost južno-koroških kmetov in kmetič) pri zadnjih volitvah v kmetijsko zbornico na Koroškem 4 od 36 mandatov na deželni ravni. Na demokratičnih volitvah izvoljeni predstavniki narodne skupnosti so najbolj avtentičen interpret interesov pripadnikov narodne skupnosti brez strankarsko-politične filterske naprave.«

- Omenil bi lahko še druga področja za izmenjavo izkušenj, recimo velik pomen gospodarskega razvoja in še česa (deluje tudi Agroslo-mak). S pobudami in zaključki bi se seznanili tako domačo kot slovensko politiko (Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Svet za zamejstvo pri vladi, državnozbornsko komisijo in druge). Seveda z namenom, da bi se odzvali na pobude. Morda tudi evropske inštitucije.

»Slomak združuje politična predstavništva narodnih skupnosti, ki živijo izven meja Republike Slovenije, torej v

razvoje tako v Sloveniji kot tudi v državah, kjer živijo. Slovenske narodne skupnosti v alpe-jadranskem prostoru so za Republik Slovenijo dodana vrednost, ki bogatijo celoten slovenski kulturni in jezikovni prostor, sodelujejo in ustvarjajo na področju gospodarstva, kmetijstva, šolstva, športa itd. V tem smislu predstavlja Slomak primer evropskega regijskega združenja, ki ima veliko potenciala.«

- Čeprav je vaš mandat relativno kratek, katerih konkretnih nalog se name-ravate lotiti v letu 2017?

»Najvažnejša naloga bo, postaviti celovitost in pestrost slovenskega zamejstva močnejše v zavest vseh dejavnikov Republike Slovenije, od politike do medijev, od gospodarstva do šolstva itd. Prvi korak je s sklepi Komisije v Državnem zboru RS vsaj za avstrijsko Koroško in Štajersko že uspel, sledile naj bi ostale države članice Slomaka, isto velja v primeru RTV Slovenija. Dobri obveščenosti in informacijskemu toku naj bi sledila konkretna dejanja z obeh strani.

Tekst in fotografija:
Ernest Ružič

PREKMURJE

Peter Podlunšek

Brodim, ka ste mogauče že gda čuli za tekmovanje Red Bull Air Race, vej pa eno od tekem pripravijo tudi v Budimpešti, gé na reko Donavo pred parlamentom postavijo takše velke, 25 metrov visike stebre. Tej piloni, kak jim pravijo, so nafudani z luftom in predstavljajo dveri, skauzi stere morajo leteti mali fligari. Tau tekmovanje najboukši akrobatski pilautarov na svejti si je pred leti vözbrodo Dieter Mateschitz, avstrijski proizvajalec najbolje znane energetske pijače, steri ma rad adrenalinske športe. In Red Bull Air Race je tisti šport, gé se nūcajo največše brzine, tudi več kak 400 kilometrov na vöro letijo akrobatski fligari.

In zakoj vam tau pišem? Zatau, ka je med temi novodobnimi gladiatori tudi Prekmurec Peter Podlunšek. On drugo leto tekmüvle v najboukši, elitni kategoriji master. In v Ameriki - tekmovali so v varaši San Diego - je prvo paut prišo na oder za zmagovalce. Od njega je biu baukši samo Japonec Yoshihide Muroya. »Žmetno povem, kak se počūtim. Lejko povem samo tau, ka sam trno veseli, ka mi je uspelo priti na zmagovalne stube. Za mene je biu že velki uspeh tau, ka sam prišo skauzi prvi kraug tekmovanja, med osem najboukši. Gnes me nej bi bilou tü, če nej bi meu velke pomoči ekipe in pajdašov, na stere sam trno ponosen,« je po konci dirke v San Diegu povedo Podlunšek, za steroga do ljubitelji toga športa letos pa leko navijali tudi v Budimpešti, gé de tekmovanje Red Bull Air Race 1. in 2. julijuša. Brodim, ka de v vogrski glavni varaš šlo tudi dosta Prekmurcov, sploj tistih, steri radi gledajo vragolije najboukših akrobastkih pilautarov na svejti.

Silva Eöry

Ivan Ivanič iz Murske Sobotice

VSE PRIDE NA PAUTI PRAUTI

Ivan Ivanič, že duga lejta Sobočanec, je gorraso v vesnici Strehovci, tam gé si rokau davleta prekmurska ravnica in Goričko. »Gda sam mali biu, je bilo lepše, kak je gnesden. Te je nej bilou

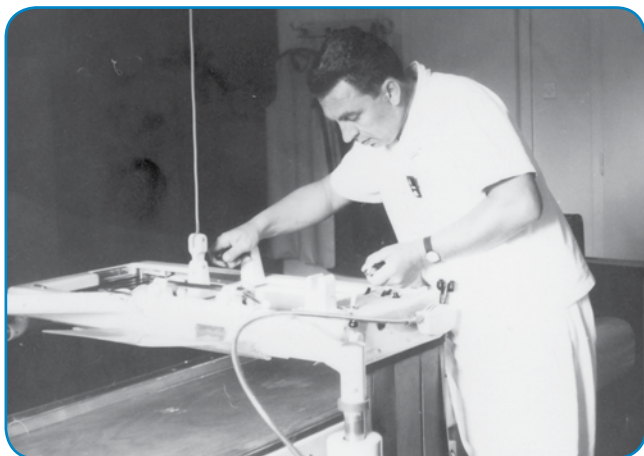
lo, vej pa so nas lerance za vüjo potegnola, če smo nej vogrski gučali. Med njimi je bila tudi ena takša bole krepka ženska, Ilonka Fekete. Vsigdar, gda je prišla v razred, se je prvo za sto doj

Ivan Ivanič pred domanjo ižo

elektrike, poštuje so bile prašne, tak ka, gda je dež spadno, je blato bilou. Mlajši smo z veseljom

sejla, potegnola vö kišto, v steroy je mejla puder in kreme, pa se je pred nami lepau namazala,« se

Z mašino za rentgen v soboški špitalaj

brblucklali po tom blati,« se svoje mladosti rad spominja sogaovornik in pravi, ka je delo bilou žmetno, vej pa te ške nej bilou mašinov, vseeno pa so si lidge po večeraj, gda so vse delo v štali dojobredili, meli telko cajta, ka so se doj na stolüć pred ramom seli in se s sausedi pogučavali. Gda je biu star šest lejt, tau je bilo 1941. leta, je Ivan Ivanič üšo v prvi razred osnovne šaule v sausedni vesnici, v Dobrovniku. Tau je biu cajt, gda se je začnila druga svetovna bojna, in je Prekmurje pa prišlo pod Vogrski rosag. »Mi, deca iz Strehovec, smo nej znali nika po vogrsko gučati. Te smo bole s strajom odili v šau-

ške spaumni Ivanič in raztolmači, ka nema najlepši spominov na tiste cajte, vej pa se je dosta žalostni reči zgaudilo, »samo tau je bilou in tau je to minilo, pa moremo živeti inači. Zdaj mi z Dobrovnikom, tam so bole vogrski lidge, v Strehovci pa bole Slovenci živajo, nemamo nikši nevol. Vsakši svoj gezik gučimo, pa eden drugoga dobro razmejmo. Pa včasi v gorica j tō kaj dobroga spigemo.«

Vekši tau Strehovec stogi na ravnom, samo skor vsakša gazdija je mejla na bregi gorice in zemenico: »Tau je nej biu vikend, kak gnesden, tau je biu mali ram z malo zemenico. Takšno mam

ges ške gnesden. Zazidana je bila 1870. leta in sam jo obnauvo, tak ka je čarno-bejla, kak je inda bila. Gda sam ges mali biu, so na tom cejlom bregi bile gorice tak, ka je vsakši trs meu svoj količ. Po drugi svetovni bojni je dau moj oča tau prekopat in je napravo gorice na brajde (lugas). Tak so tudi drugi napravili. Ges sam zdaj že telko star, mojiva sinauva živeta kraj od dauma, pa sam pravo, ka nika ne pomaga in smo vsej 700 trsov vövsekli. Žmetno mi je bilou, vej pa sam od mali naug, tudi gda sam že v soboškon špitali delo, odo pomagat ta delat. Pogledno sam na cintor, pa sam pravo, oča, ka naj delam. Pa je nikši notranji glas prišo in pravo, ka naj vövsičem in neka dobroga napravim. Zdaj je tam travnik. Ge ške odim gor, pa okauli rama kaj posedim in gledam doj po ravnici.«

Ivan Ivanič je po konci bojne prva ške dale odo v šaulo, zdaj že slovensko, v Dobrovnik, po tistom pa se je vpiso v nižjo gim-

tau, ka vse pride na pauti prauti. Profesor nam je pravo, če mo tak živeli, de nam dobro. Tau moremo furt meti na pameti, ka če v žitki slabo delaš, slabo pride, če dobro pa dobro.«

Ivan Ivanič si je tej reči dobro zaupumno in tak je tudi probo furt živeti. Po tistom, ka je v Ljubljani zgotovo visiko šaulo za rentgenskoga tehniko, se je zaposlo v soboškon špitalaj: »Prva lejta je tau bole žmetno bilou, vej pa te ške nej bilou takši moderni mašinov, kak so gnesden. Mogo si dosta znati, pa znati si se mogo dostakrat, vej pa gda delaš z betežnim človekom, moreš z njim bole naraji delati.«

Tri lejta pred tistim, ka je üšo v penzijo, je odišo vö iz špital. Na noge je postavio soboški tau Zavarovalnice Adriatic (biztosító). Z ženo Jožico, stero je te, gda je študero, spozno v Ljubljani, sta prvi deset let živela v židovskon bloki na Lendavski vilici v Murski Soboti, te pa sta si v Cvetni vilici zazidala ram, v steroga sta

Veseli z držino po opravljenon deli v domanjov vesnici (čepi naprej)

nazijo v Lendavi: »Deco iz vesnice, mislim, ka smo bili trgé, je prvo paut eden iz vesnice pelo s kaulami in konjom. Šaula je bila šest dni v kedni, tak ka smo živeli v dijaškon daumi. Dostakrat smo v soboto peški, tau je petnajst kilometrov daleč, domau üšli«. Štrti razred nižišje in vse razrede višišje gimnazije je napravo v Murski Soboti, gé se je pri latinščini navčo tudi reči (Veniamus omnes in via contra), »stere bi mogli sigdar vsi lidge meti na pameti. Pomenijo

se s sinauvoma preselila 1974. leta: »Na eni pa na drugi strani vilice so po trgé rami. Mi, sausedge, rejsan vküp držimo. Vsakšo gesen eden od nas pripravi srečanje, pa te ške za nauvo leto se pri enomi dobimo pa vküper kavo spigemo in si čestitamo. Na žalost dosta mladi več nemamo. Najina sina sta tō odišla. Eden žive na mordji, drugi na Vrhniku. Tak se pač svet vrti in ide naprej.«

Silva Eöry

Kejpi: osebni arhiv in SE

Murska Sobota: Domoznanski večer

REFORMACIJA V PREKMURJU

V Evropi in tudi v Sloveniji se vrstijo dogodki, povezani z letošnjo 500-letnico reformacije. Z domoznanskim večerom in razstavo se je v dogajanje vključila tudi Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti. Avtor razstave in predavanja je bil mag. Franc Kuzmič, ki se s tematiko ukvarja že vrsto let.

Ker v Prekmurju živi največ protestantov v Sloveniji, je obletnici bilo in še bo posvečenih več dogodkov, Puconci pa so eden izmed treh reformacijskih krajev v Sloveniji (ob Ljubljani in Raščici, rojstnem kraju Primoža Trubarja, osrednje osebnosti reformacije na Slovenskem).

Razstava Reformacija v Prekmurju je bila najprej v Muzeju krščanstva na Slovenskem v Stični, pa tudi v Pavlovi hiši v Potrni, Monoštru ter drugih krajih in zdaj v Murski Soboti

Pred 500 leti je Martin Luther (v Wittenbergu) pripravil 95 pripomb-tez, s katerimi je opozoril na, po njegovem (verjetno pa ne samo po njegovem), pomanjkljivosti v tedanji katoliški cerkvi. Predvsem ga je motilo, da so si lahko premožni sloji z denarjem kupovali odpustke za storjene grehe. Med drugim je Slovencem reformacija dala slovenski pisani jezik, prvo tiskano knjigo in tudi slovensko identiteto.

Kot je poudaril Franc Kuzmič, se je reformacija v Prekmurju pojavila dokaj hitro, in sicer iz Radgone (zdaj Bad Radkersburg), ki je postala skoraj v celoti protestantska. Ko je cesar Jožef II. izdal tolerančni patent (neke vrste zakon), so protestantske občine zaživele tudi v Prekmurju. Leta 1783 v Puconcih, Križevcih in na Hodošu, kasneje pa v drugih krajih. Predavatelj je omenil tudi, da je lendavski grof István (Štefan) Bánffy povabil na svoj grad potujočega tiskarja Rudolfa Hoffhalterja, ki je v letih 1573 in 1574 natisnil tri knjige v madžarščini. To je bila prva tiskarna na današnjih slovenskih tleh. Pozneje so protestanti tiskali knjige na tujem, od 20. stoletja naprej pa tudi doma. Izšlo je več knjig, med katerimi je najbolj znan izid celotne Nove zaveze. Nouvi Zákon je izšel leta 1771 v prevodu Števana Küzmiča in doživel še pet izdaj. Sicer pa naj bi od tedaj bila prekmurščina knjižni jezik.

Reformaciji je sledila protireformacija tudi v Prekmurju. Najprej v Radgoni, potem pa še v drugih krajih, zlasti s pomočjo grofov, ki so se spreobrnil v katoliško vero (denimo Kristof Bánffy, György Szécsy). Razstava Reformacija v Prekmurju je bila najprej v Stični v Muzeju krščanstva na Slovenskem, za tem pa v več krajih, tudi v Pavlovi hiši v Potrni, v Monoštru in zdaj v Murski Soboti. Dr. Klaudija Sedar je na domoznanskem večeru napovedala še več dogodkov, povezanih z reformacijo, v Pokrajinski in študijski knjižnici, eden pomembnejših naj bi bil julija letos. Nekaj dogodkov je napovedal tudi mag. Geza Erniša, častni škof evangeličanske cerkve na Slovenskem.

Ernest Ružič

Križna paut za cejo faro

Velki petek je od letošnjoga leta delaprosti den, zatok je župnik Tibor Tóth tak mislo, ka pozové vernike iz vsej vasnic svoje fare pa do na te den vküper molili štacije. Za kraj si je odebro Sakalauvce, gde stojijo lejpe nauve štacije z dvojezičnimi napisi, na brejgi pa svetlobni križ, steri

cerkvenoga pevskega zbora sv. Cecilija z Gorenjoga Senika, stere vči pa z njimi vred spejva kantor Gábor Sebestyén.

Gda so vernicke prišli do križa, so najprej leko poslušali pasijon, steroga so zaspejvali pevci seničkoga pevskega zbora. Natorator je biu Laci Bajzek, Jezu-

Od štacije do štacije na križnoj pauti v Sakalauvci

je bijo prvi postavljeni v Železni županiji.

Na velki petek se je pred sakalauvsko kapejlo zbralo kauli 130 lidi, zvün Sakalauvčarov ji je prišlo največ z Gorenjoga Senika, dapa bili so iz Števano-

ša je spejvo Gábor Sebestyén, Pilat(uš)a Andraš Mižer, dekla je bila Eva Glavanovič Škaper, sodak pa Jožef Bajzek. Prošnjaj pa štenjam je sledilo čaščenje križa, po tejm so vernicke dobili božo tejljo.

Obred pri svetlobnom križi

vec, Ritkarovec, Varaša pa eške z Židove tō.

Procesijo ob štacijaj je vodo župnik Tóth, steri se je potrūdo, ka se je molilo pa spejvalo v obej gezikaj, vogrski ino slovenski. Spejvanje so vodili pevci

Župnik Tóth se je na konci zahvalo dvem ženskam iz Sakalauvec (teticama Ricuvi Mariš pa Štjetovi Anuš) za tau, ka vsakši den molita pri križi.

M. Sukič
Foto: J. Illés

porabje.hu

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Dosta mladine študira na tihinskom

V Železni županiji bi vsakši tretji mladi ušo v tujino delat ali študirat pa tau vela za cejli rosag. Dočas ka delat sto koli leko dé, študirat pa samo tisti, steri malo baukse živejo kak navadno lüstvo. Najbola popularne univerze so avstrijske, nemške, angleške pa ameriške. Gnesden v tejm že nika nauvoga nega, ka z edne kvalitetne gimnazije dijaki na tihinsko dejo študirat. Pa tau je tō gvüšno, ka tam nedo sami Vaugri, zato ka spoj dosta je že tisti, steri so že več lejt vanej. Edna raziskava je pokazala, ka 33 procentov od 15 do 29 lejt stari mladi bi vanej delalo ali študiralo, zato ka tam vanej je dosta ležejšo življenje kak pri nas, tisti, ka bi ostali doma, tisti bola samo zavolo družine. Dapa na tihinskom študirati je nej fal delo pa nej samo za volo šolnine, ka vanej trbej plačati. Gda se odlaučijo, ka do se glasili, te dvej izobraževalne firme ponidita pomauč, ka je vöspravijo, edna je Milestone, druga pa Engame. Tejdvej firme treninge držita za te mlade, ka je nej fal, za edno šolsko leto tak od 300 do 500 gezero forintov morajo plačati. Te šaule najbola zdaj še za budimpešterske gimnazijce majo, vejn zato, ka tam je več pejnaz kak tū pri nas v Železni županiji. Če koga goravzemejo pa vanej začne študirati, sprvoga je vsakšoma fejest špajсно, zato ka doma je zavole homogenično okolje bilau kauli njega, tam pa nutraspadne v multikulturno okolje. Strokovnjaki pravijo, ka v glavi najprvin si te red napravijo, da prvo paut dejo domau na božič. Na tau, ka s tej študentov kelko ostane vanej pa kelko pride domau, najbola tau vpliva, kak leko brezi družine živejo, kak se počutijo v tujini, najbola pa tau, ka kakšno ponudbo, delo dobijo, gda zgotauvijo. Raziskava je pokazala, ka je lani v Ameriki pa v Evropi več kak 10.000 vogrski študentov študiralo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Sporno hrvaško školjčišče

Slovenija bo Hrvaški zaradi širitve hrvaškega školjčišča v Piranskem zalivu poslala protestno noto, je napovedal zunanji minister Karl Erjavec. Omenjeno školjčišče je na območju Piranskega zaliva že vse od leta 1998 in se je v preteklosti že večkrat širilo, tokratna širitev pa je prva, ki jo je odobrila hrvaška vlada, je poudaril slovenski zunanji minister Karl Erjavec. »To kaže, da hrvaška vlada še vedno ne razume, da arbitražni sporazum velja,« je ocenil slovenski zunanji minister in dodal, da omenjeni sporni dogodki kažejo, da je treba vprašanje meje rešiti čim prej, saj se bodo v nasprotnem primeru nadaljevale napetosti. Slovenija po ministrovih besedah pričakuje, da bo arbitražno sodišče letos objavilo sodbo o slovensko-hrvaški meji in da bo hrvaška stran, ne glede na njeno trenutno stališče, odločitev sodišča spoštovala.

Slovenska vina nagrajena v ZDA

Slovenska vina so se znova odlično odrezala na dveh vinskih ocenjevanjih v ZDA, že tradicionalnem tekmovanju Finger Lakes Wine Competition in letošnjem prvem Great American Wine competition. Skoraj stotimi izbranimi vzorci slovenskih vin, med katerimi so bila tako rekoč vsa velika imena, je skupaj kar 81 slovenskih vin prejelo medalje, od tega 22 zlatih. Tri vina so prejela veliko zlato medaljo - penina Prestiž Extra Brut bizeljske kleti Vina Istenič, penina Silveri Nature Zero (Silveri iz Goriških brd) in sladko vino Jakob (vinarstvo JNK, Vipavska dolina), ob tem pa še medica Čebelarne Novak. Najuspešnejša vinska klet je bil ptujski Pullus, s tremi zlatimi medaljami za modro frankinjo in dvema za sauvignon, petkrat srebrno in enkrat bronasto.

Na Peci pa v votlini kralja Matjaža

V nedelo, tri kedne nazaj, sem si tak zmislo, ka malo poglednem planine, zato ka že davnik, še pred zimauf sem odo na tisti vi-

Plamine (hribe) moraš rad meti pa poštvovati

šini, gde več ne raste trava. Tau je tam kauli dveje gezero mejtrov, gde samo skale pa kakšne male rauže če rastejo. Če človek na dveje gezero mejterovške gorpridti pa še tisti den domau, te ali sploj v kmici mora štar-tati iz Porabja ali tašo planino si poišče, stera je nej tak daleč. Najbola skrak k nam v Karavan-kaj je gora Peca, stera je več kak

dvej gezero mejtrov visika. Od nas do te planine se nej trbej tri vöre voziti, tak ka eden den leko zopodi vrejek pa nazaj domau.

Dja sem tam kauli pau šeste vöre šarto zaz-ranka pa v deve-toj vöri sem že pod Pecov stau. Od parkirišča tri vöre trbej do vre-ka, dapa dja sem menje časa nūco, vejn zato, ka sem se nej stavo pri Domu na Peci. Z velikimi stopaji sem mimo ūšo, zato ka name je že fejst vlejko vrejek, steroga sem odtistec še nej vido. Kak sem vsigdar više

Človek bi sploj nej mislo, kakšne lejpe rauže rastejo med skalami

Če si visko, se ti opira lejpi razgled

Kralj Matjaž počiva v votlini Pece

odo, tak so vsigdar lepše rauže cvele kauli mene. Tau je fejst čüdno, zato ka v hribih je tašoga reda ranč samo konec zime. Kak sem proto vreka ūšo, sem že v snegej staplo. Srečo sem emo, gda sem na vrejek prišo, na 2125 mejtrov, te je sonce začnilo sijati pa lepau se je vidla cejla pokrajina pa vasi, stere so mi vse pod nogami bile. Kak šegau ma biti v planinaj na tau višini, gnauk je samo prišo eden oblak pa veter pa tak mrzlo gratalo, ka sem skurnej zmrzno. Še prvin kak bi dola v dau odišo, sem pogledno votlino, gde Kralj Matjaž spi. Tau pravi legenda, ka njega pa njegve sodake so gor na Peco zagnali sovražniki, gde se je njim skala odprla pa tak je te obranila.

Kralj Matjaž de dočas tam pri stauli v tistoj votlini spau, dočas ka njegva brada devetkrat kauli tistoga kamnitoga staula zraste. Dja sem tau nej počako, bola sem se napauto, zato ka še več kak edno vöro sem emo do parkirišča, gde me je auto čako. Leko povejm, ka sploj lejpa paut je ta gor na Peco, če mate volau pa malo kondicije, idte pa si go poglednite.

Karči Holec

Dijaški dan na DOŠ Števanovci

Pred spomladanskimi počitnicami, 12. aprila, smo na DOŠ Števanovci imeli dijaški dan. Na šoli deluje dijaška samouprava pod vodstvom učiteljice Eve Kukor, ki je za ta dan sestavila zelo pester in bogat program.

V kulturnem domu smo začeli okrog pol devetih s programom »Šolske zvezdice«. Učenci so predstavili posamezno ali v skupinah, kaj znajo. Delali smo tako, kot na televiziji v podobnem

programu. Žirija je ocenjevala in povedala svoje mnenje o nastopih. Lahko smo videli in slišali recitacije, plese, skeče, akrobatske točke in tudi žonglerje. Učenci so se predstavili z zanimivimi in presenetljivimi produkcijami.

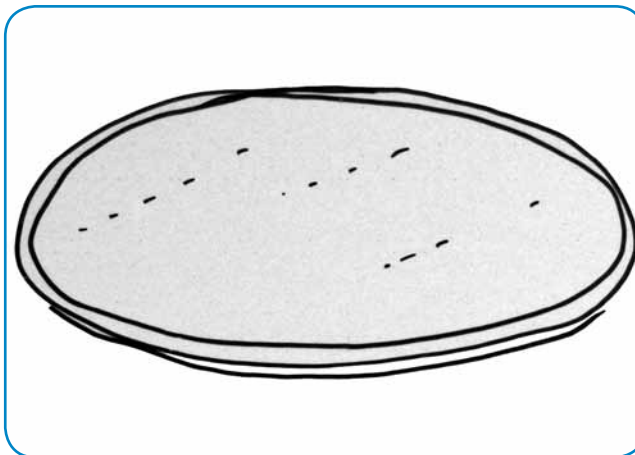

Program se je nadaljeval v šoli. Učenci so lahko izbirali med več delavnicami ali aktivnostmi: lahko so jahali, igrali košarko, imeli so kviz in spretnostno kolesarjenje ali igro »Ena minuta in boš zmagal«. Če so zmagali, so dobili različne bone. Nek gospod

V künji inda in gnes (16)

Leseni talejr – leseni krožnik – fatányér

Inda svejta so leseni talejr nūcali za tau, ka so na njem gorrezali sōlknivano mesau, ka se je v župi kūjalo ali pa v žirej dojspečeno mesau. V vsikšoj künji so meli samo eden takši, vekši leseni talejr. Mesau pa je leko gorrezo samo vert, pa je raztalo med tistimi, šteri so pri stauli sejdlji. Tau se je rejdkki godilo, ka so na leto samo gnauk mesarili/zabadali. Mesau so sōlknivali

ali spekli pa z žirom dojpolejdjali in tak tadjali. Mesau so geli po nedelaj, vekši svetkaj in vekši, žmetni delaj. Gda je žetva bila ali gda so mlatili. Takšoga ipa so lücke (iz ljudske) tō meli. Tau so bili sausadge, šteri so prišli pomagat. Gda so uni meli vekšo delo, pa so mogli nazajzoslūžiti.

Gnes se nūcajo leseni talejrge ali deske, če kaj rejžemo pri kūjanji ali pa če šunko, špek gejmo. »Deske« so gnesnaden leko že s plastike tō.

Marija Kozar

je prinesel in pokazal učencem različne logične igre, ki so bile zelo zanimive. Otroci so lahko igrali tudi šah na dvorišču ali se udeležili lokostrelstva.

Po kosilu so šli najprej učenci iz nižjih zaredov v ekoturistični center in so spoznali različne rastline in živali. Potem so na terenu reševali vaje. Ob dveh so se zamenjali in tudi višji razredi so imeli t. i. učno uro, ki so jo vodili sodelavci narodnega parka. Učenci so se lahko do 16. ure igrali na dvorišču. Bilo je lepo vreme in vsi so se zelo dobro počutili.

Hvala vsem, ki so pripravili ta dan.

*Agica Holecz
ravnateljica*

... DO MADŽARSKE

Že deset tisoč študentov študira v tujini

Center »Nova generacija«, ki deluje s pomočjo vladne in unijske podpore že od leta 2000, vsako četrto leto izvaja raziskave o tem, koliko mladih študira v tujini oziroma koliko jih je namenjenih na tuje univerze. Pred kratkim so objavili rezultate raziskave iz leta 2016, ki kažejo, da študira na tujih univerzah kakih 10 tisoč madžarskih študentov. Najbolj priljubljene so avstrijske, nemške, angleške in ameriške univerze. Raziskava, ki so jo izvajali med mladimi od 15 do 29 let, kaže, da je vsak tretji mladi namenjen v tujino delat ali študirat. Študij v tujini je še zmeraj privilegij otrok srednjega ali višjega sloja, ki na Madžarskem končajo v elitnih srednjih šolah in jim starši lahko plačajo dodatno izobraževanje (tuji jeziki) že v času srednje šole. Več kot 40 odstotkov mladih pravi, da bi po končanem študiju ostali v tujini predvsem zaradi kariere, tisti, ki bi se vrnili, so za vzroke največkrat navedli družino ali prijatelje.

Madžarsko prebivalstvo se slabše udeležuje presejalnih akcij

Večina madžarskega prebivalstva ne hodi na zdravstvene presejalne akcije, kljub temu da ima težave z visokim pritiskom, debelostjo in z boleznimi srca in ožilja. Podatki kažejo, da se položaj v zadnjih sedmih letih ni izboljšal. Letnih presejanj pri domačih zdravnikih se udeležuje le 17,6 odstotka pacientov. Odtotek tistih, ki se le-heh udeležujejo vsakih pet let, je malo boljši, malo več kot 21 odstotkov. Ženske so bolj ozaveščene, kajti med udeleženci presejalnih akcij je veliko več žensk kot moških. Raziskava je zajela sto tisoč ljudi, 42 odstotkov moških in 25 odstotkov žensk ima probleme s krvnim tlakom, ne da bi vedeli za to. Madžarska je med tistimi državami v Evropski uniji, kjer je najkrajša pričakovana življenjska doba, le 76 let.

Zimau pa dühove smo zagnali?

Letos smo dosta mogli čakati na vüzem, cejlak do 16. aprila, zato ka te den je štirideseti od fašenskoga torka. Letos je tau

je veter dosta top vözobrnno, pa te so nej tasprnile, zato ka tak na pulonje so bile vöobrnate. Kak vsigdar, zdaj smo

Tak so člani andovskega društva pripravljali grmado (máglya)

bilau najbola špajсно, ka sploj lejpo vrejmen smo meli, drejve je že tak cvelo, kak če bi že nin tam maja odli.

Kak vsakšo leto, zdaj smo tó člani Porabskoga kulturno-

se tó z dvöma traktoroma pelali, na vsakšom so trgé, štirge bili, leko povejmo, ka vsikši traktor je posaba eden brigad. Zdaj smo naletja bili, poti so süje bile, nej se je tr-

Ogenj je goro s takšnov silov, da si nej mogo skrak titi

ga in turističnoga društva pa narodnostne samouprave Andovci na veliko soboto predpnevom šli po drva. Pri nas je tau že taša navada. Cejli keden nejmamó časa, zato ka vsikši dela, v petek pa zato ne idemo, ka te je svetek, tak ka samo sobota ostane. Dapa ne mislite, ka je tau tak málo delo, minimalno 7-8 mejtrov süji drv moramo vsejčti, aj dobro gorijo. Tašoga reda kak djastrik kraužimo po goštjaj, zato ka süjoga lesa, steri še stoji, dosta ne najdeš, ka leži, tisti pa tak za nikoj valaun. Tau je dobro, ka par lejt nazaj

belo bojati, ka veznemo. Če bi tak bilau, še moj mali perkins traktor bi deset mejtrov drv taodpelo. Delo je v tau lejpo vrejmeni šlau, vejpa mi smo tau šaulo že vsi vözopodli, kak trbej podirati pa naklajati. Proto konca smo že sirauve sekali, zato ka smo se bojali, ka tista fejt süja drva kak papir tak naglo tazgorijo. Gda smo se s traktorom prejk dvorišče naše domačije pelali, kama smo drva pripelali za veliko soboto, je že taša saga odla po küjani šunki, ka nam so že sline tekle. Gda baude še večer, ka go leko kauštamo? Tak

mislim, vsakšoma je tau odlo po pameti. Dapa ka vejš, če ne more, te ne more, če smo dotejga mau vözdržali, te še par vör vözdržimo, vejpa nej smo »kalavinge«. Drva smo spraznili, dapa nej ta pa nazaj, lepau okrauglo, aj nišo formo majo večer, gda de lüstvo kaulak ognja stalo. Mi, moški smo s tejm svojo delo taopravili, potejn so že bola ženske delale. Zvün šunke so še dajca pa krumče küjale. Zato ka na veliko soboto večer smo vcuj k šunki krumče meli na tikvinom olji pa küjana dajca.

Kak vsigdar zdaj smo karbid (tri grüde) pa od gorenjseničkoga športnoga društva sprosili, zato ka brezi strejlanja nega velka sobota. Istina, mi tau samo bola tak simbolično mamó, gnauk, gnauk enga strlimo, če se posreči.

Kak vsigdar zdaj smo ogenj pa po meši vožgali pri domačiji, dapa zdaj je na tau sploj dosta trbelo čakati, zato ka meši je v pau deseto vöri bilau konec. Tašo je še vejn nikdar nej bilau, zdaj ne vejmo, če so gospaud zaspali ali pa sploj dosta šunk so mogli svečati. Gda smo ogenj vožgali, süja drva so tak fejt segregjvala, ka sprvoga smo nej mogli paulek titi, samo vö na okno smo gledali, kak gori ogenj. Dapa tau nej bila baja, zato ka te čas smo ranč leko podjeli šunko, štero so nam v Števanovci v cerkvi tak dugo svečali. Tak je bilau, ka šunka, dajca pa krumči na tikvinom olji baudejo za večerjo, dapa Sanji Matuš so nas pa presenetili. Dva velka, žmana pereca so nam prinesli. Gda smo tau vse pogeli, te smo že rejsan tak bili, ka bi samo sejdli pa gledali vö na okno. Samo tau tak nede, če je velka sobota, te strejlati trbej s krbitom. Letos sta Kováčin Tibi pa Peter Turi strejlala, dapa zdaj je njima dobro šlau, večkrat je dünilo, kak nej. Med tejm, ka sta dva strejlca štük nabijavala, je gospaud Karsai ognjemet napravo. Tak

Velikonočna prireditiv v Števanovcih

9. aprila je Slovenska narodnostna samouprava organizirala lep popoldan s pomočjo Zveze Slovencev na Madžar-

Program smo nadaljevali z delavnico. Eva Tivadar iz Slovenije je spet prišla k nam in z njeno pomočjo smo lahko

skem. Popoldan smo začeli ob dveh v cerkvi, kjer smo molili križev pot (štacije). Pred vüzmom smo vsako nedeljo molili križev pot v cerkvi.

Popoldne ob 15. uri smo lahko prisluhnili zelo bogatemu koncertu. Nastopil je pevski zbor Maranata binkoštné cerkve iz Nuskove. Hvala jim, da so nas z lepimi pesmimi pripeljali bliže Jezusu. Hvala Biserki Bajzek, da je organizirala v naši vasi koncert z naslovom On živi.

Po koncertu je Erika Köleš Kiš imela forum, kjer nam je pripovedovala o svojem delu v parlamentu.

okraševali jajca (pirhe). Vsak se je lahko odločil za motive, ki jih je želel narisati na svoje pirhe. Z voskom smo si lahko narisali motive. Za to delo morajo imeti zelo dobre in spretné prste. Skupaj smo delali starejši in mladi. Iluš Dončec pa je jajca zvezala v nogavice in jih skuhalo v čebulni lupini. Tudi ta so bila zelo zanimiva. V nogavice na jajca je položila rožice in liste. Med delom ta popoldan smo se tudi veliko pogovarjali.

Hvala vsem, ki so se pridružili.

*Agica Holecz
predsednica*

ka spodkar je dünkalo, vrkar se pa bliščečalo, tašoga strejlajna, tak mislim, v cejlaj krajini

meli, te se v gauštja z edno čaralicov, sküšnjavov pa vra- gaum ne srečamo. Ali še več

Küjana šunka, dajca pa na oli krumči so čakali vse tiste, steri so prišli v Andovce k ognji

niške nej emo. Etak smo te, baugi hvala, zimau pa lagve dühove redno tazagnali. Samo zdaj se te tau ma zgoditi, ka djeseni, gda mo Vrajžo nauč

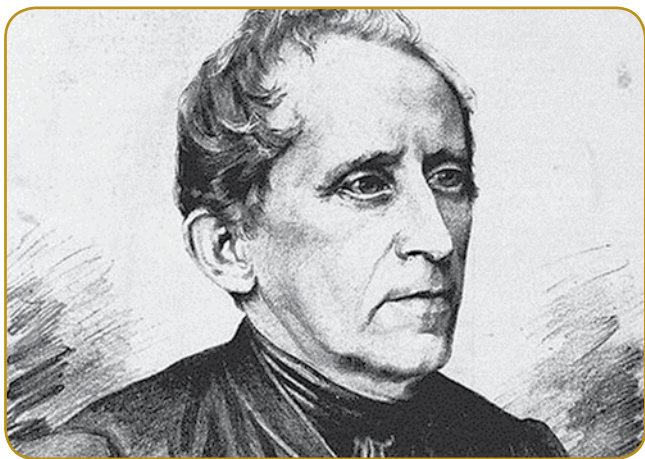
ji baude, zato ka zdaj kak vö- gleda, zimau nej ka bi zagnali, smo go nazaj pozvali. Vej je pa na srejdj apriliša snežilo.

Karči Holec

Tabori, na šteraj je politika eške vküperdržala

Slovenski parlamentarni poslanci (képviselők) so leta 1867 svoj glas za dualistično avstro-ogrsko monarhijo dali, zavolo toga

pitanja tō, depa bole važna je bila zedinjena Slovenija pa enakopravnost slovenskoga jezika na šaulaj, v kancelajaj pa javnom žitki.

Janez Bleiweis je na svezklost dau 'Kmetijske in rokodelske novice', v 60-i pa 70-i lejtaj 19. stolejta pa je biu voditel 'staroslovencom'

sta gratala dva protivniška tabora na Slovenskom: edna skupina je bila za vōrno politiko do sistema (staroslovenci), druga pa za bole radikalno nacionalno politiko po češkoj minti (mladoslovenci).

V mladoslovenskoj skupini, štera je bila najbolje krepka na Štajerskom, so se sprtoleti 1868 odlaučili, ka za svojo politiko probajo cujdobiti s kem več (paverskoga) lüstva. Tistoga ipa so Čehi prauti dualizmi velka politična srečanja držali, zatok so mladoslovenci vleti 1868 začnili vküpzvati takzvané »tabore« na Slovenskom tō. V trej lejtaj so politično mobilizerali paversko lüstvo za cile narodnoga gibanja. Prvi tabor je biu v štajerskom Ljutomeri, pa je ovak tō največ srečanj v štajerskoj krajini bilau. Na ništerne so prišli vogrski Slovenci ranč tak.

Staroslovenska skupina je na začetki eške skrb mejla, »ka povej vlada«, depa na največšom tabori v Vižmarjaj pri Ljubljani so že uni tō k organizaciji cujstaupili, zbralo se je kauli tresti gezero lüdi. Na vsej srečanjaj so naprejprinesli lokalna

Ništerni so steli meti slovensko univerzo pa se bole povezati s Hrvatami.

Na vsikši tabor je prišlo kauli 5-6 gezero lüdi, vse vküper 130-150 gezero Slovencom. Tau je pokazalo mauč narodnoga gibanja, tau, ka na strani politike narodne stranke sploy dosta paverskoga lüstva stogi. Protivniki so probali na Štajerskom organizirati tzv. »ustavne dneve«, prautitabore, de se pa jim je nej prišikalo.

S programom zedinjene Slovenije so meli tabori dobro vōnajdeno narodno retoriko. V gučaj so stvaurjenje Slovenije postavili na zgodovinske fundamente, ka je prej gnešnja slovenska zemla ostala od »nekdešnje Velke Slovenije«, štera je inda segnala do Beča pa Tirolske, gnes pa »má grajnec na Müri«. »V gezerolejtnom robstvi« so Slovenci zgübili čütenje za narod, zdaj pa je prišo cajt, ka se krivica vōpopravi. V avtonomnoj Sloveniji aj bi se Slovenci pá združili ino gratali »gospodari v svojom domi«.

Če rejsan so mladoslovenci pa staroslovenci vküper držali tabore, je razloček

med njimi vsikdar globši grato, ovaška je bila njina politična taktika. Staroslovenci (zvekšoga na Kranjskom) so sploy pazko meli na mišlenje avstrijske vlade, mladoslovenci pa so terdjali, aj slovenski poslanci vō s parlamenta staupijo. Največ pomoči so konservativnim staroslovencom dali dühovniki ino katoličanjka cerkev, liberalni mladoslovenci pa so bili prauti klerikalizaciji narodne politike. Pravili so, ka je »slovenski narod v vekšoj nevarnosti kak katoličanjstvo«.

Leta 1873 so držali prve direktne volitve (választás) v parlament monarhije: mladoslovenci so gučali »Vse za domovino, kulturo ino slobaudnost«, staroslovenci pa »Vse za vōro, dom ino cesara«. Zavolo svajüvanja med slovenskima taboroma so na dosta mejstaj gvinili nemški kandidati, zatok so leta 1875 pá vküper staupili. Liberalni poslanci so se v parlamenti pridružili staroslovenskim pa za svojo vzeli miseu, ka je katoličanjstvo glaven fundament slovenskoga naroda. Vladagrofa *Eduarda Taaf-fena* je od leta 1879 nej preveč stabilna bila, zatok je popüščala Slovencom, šteri so si do 1893 pridobili krepko socialno strukturo, bogato kulturo, znanost ino umetnost, dostaféle kulturni, gospodarski ino politični organizacij pa kompletni jezik z modernov terminologijov.

Največ so političari dosegili na Kranjskom, štero je vlada pripoznala kak zvekšoga slovensko deželo. Od leta 1880 so postavljali slovenske fiškališe, varaši v etoj krajini so politično tō gratali slovenski. Na Goriškom, v Istri ino Trsti se je avstrijska vlada bod-

jala Taljanov, zatok je bole pomagala Slovencom. Na Štajerskom so napravili »Slovensko politično društvo«, zavolo šteroga so Nemci samo po varašaj krepki ostali. Po paverski krajinaj so vsikdar gvinili Slovenci, slovenski varašanci pa so ranč tak dobivali gospodarsko mauč. Napravili so vsikdar več slovenski posojilnic (hitelintézet).

Majuša 1869 so v Vižmarjaj blüzi Ljubljane držali največši slovenski tabor s kauli tresti gezero lidami

Nemci so najbolje protivni bili na Koroškom, samo pomalek so dopüščali slovenski jezik po kancelajaj pa v javnom žitki. Osnaufne šaule so bile utrakvistične (dvojezične), ka je pomagalo asimilaciji Slovencom. Na volitvaj so slovenski kandidati dosta šans nej meli, nemški liberalci v deželnom parlamenti so nej poslünili slovenske prošnje.

Depa eške mladoslovenci na Kranjskom so nej vsi vküperdržali. »Elastiki« so brodili, ka trbej popüščati vladnoj politiki pa go za svojo vzeti, na drugoj strani pa so »radikalci« terdjali krepko nacionalno politiko pa postavljanje prauti kompromisom z doma-

njov nemškov strankov.

Do srejde osemdeseti lejta so se elastiki pa radikalci donk zglijali. Nej so se pa več mogli pogučati s konservativci: cajt »slogaštva«, vküpnoga dela med liberalci ino konservativci, je premeno. Leta 1884 so za ljubljanskoga püšpeka imenüvali *Jakoba Missio*, šteri je sto sistem svojoga časa spreobrnauti nazaj v »tradicionalni red«, Cerkev

je pá segnala v politični žitek. Največ so se svajüvali kauli jezika pri meši: ništerni liberalci so steli vpelati slavske gezeke v cerkev, pápa ino ljubljanski püšpek pa sta bila prauti toma. Ništerni katoličanjki političari kak *Anton Mahnič* so pravili tau tō, ka je prava umetnost samo tista, štera slüži vōri

ino Materi Cerkvi.

Leta 1890 so v Ljubljani napravili Katoličanjko narodno društvo (od 1905 Slovenska ljudska stranka), liberalci pa leta 1891 Slovensko društvo (od 1905 Narodno napredna stranka). Tau dvajeféle politiko na Kranjskom so vseposedik nej gorprijali, na priliko na Štajerskom, gde so Nemci sploy prauti slovenskoj strani bili. Tam so narodni političarje eške probali gordržati združeno slovensko politiko, štera pa je - kak po cejlom svejti, vse do gnes - od tistoga mau žmetno najšla mogaučnost za vküpno delo za srečno bodaučnost naroda.

-dm-

Monoštrski muzej - načrti in razstave

Nadstropni prostori monoštrske Lokalnozgodovinske in slovenske narodnostne zbirke Avgusta Pavla (kot dela Knjižnice in muzeja Ferenc Móre) doživljajo v zadnjih mesecih temeljito preobrazbo. Nekoč je v vseh štirih manjših prostorih domovala razstava o lončarstvu jugozahodnega Prekodonavja, po konceptu novih vzdrževalcev pa bodo kmalu na ogled kar štiri razstave z različnimi tematikami.

»Občina vzdrževalka pričakuje od nas, da se tukaj postavijo tudi lokalnozgodovinske razstave, saj v mestu ni drugih potencialnih prizorišč. Tako bomo muzeju vrnili izvorno obliko, s predstavitevijo zgodovine mesta in etnologije Slovencev« - nam je razkrila direktorica knjižnice in muzeja Piroška Molnár. Dodala je, da so že leta 2013 uvodne panoje lončarske

»Vse to bi radi pokazali predvsem dijakom, ki prihajajo na muzejskopedagoške delavnice« - je nadaljevala direktorica, ki želi razstavo o bitki spremeniti v stalno. »Poskusili smo na-

Direktorica Piroška Molnár želi prikazati zgodovino industrije v Monoštru

govoriti sodelavce Muzeja Savaria v Sombotelu, naj zožijo lončarsko razstavo. Del stare razstave je obsegal predmete, ki so si jih izposodili pri drugih mu-

predstavili funkcije posod, sedaj pa predstavljamo posamezne lončarje in lončarske delavnice« - smo slišali od slovenske etnologinje Marije Kozar. »Med temi lončarji so seveda

lončarski tipi. 18 predmetov je iz muzejske zbirke porabskega učitelja Karla Gašparja, za manjkajoče pa smo morali dati izdelati rekonstrukcije. Štirinajst od njih je izdelal naš Karel Dončec.«

»Tipizacijo lončarskih izdelkov je najprej opravila etnologinja Mária Kresz, ko je v skoraj sto tipov uvrstila vse možne madžarske lončarske izdelke« - nam je zaupal vodja Etnološkega oddelka v Muzeju Savaria dr. Sándor Horváth. Znameniti raziskovalec Károly Kós je v 40-ih letih prejšnjega stoletja opisal lončarstvo »doline Züric« in prav tako opravil tipizacijo. »Mi bomo vse te tipe predstavili na monoštrski razstavi, prilagojeno tabeli Marie Kresz« - je povedal etnolog Horváth.

Nova razstava ima drugačen koncept kot prejšnja. »Na stari razstavi smo predstavili pot keramike od iz-

stavljale pečnice, saj je več lončarskih mojstrov v svojih delavnicah pripravljalo izdelke za peči.«

Z zožitvijo lončarske razstave so se trije prostori v nadstropju izpraznili, kjer želi vodstvo ustanove postaviti lokalnozgodovinske razstave. »Med našimi sodelavci ni etnologa, imamo pa več diplomiranih zgodovinarjev. Tako imamo ustrezno znanje za postavitvev lokalnozgodovinskih razstav« - je povedala direktorica Piroška Molnár, sicer dejavna članica domoznanskega kluba. »Terensko mizo smo na dokončno mesto namestili lani maja, namerajo k poteku bitke smo dali prevesti v slovenski jezik, sedaj pripravljamo nemško inačico« - je še dodala. V predzadnjem prostoru načrtuje postavitev razstave o zgodovini industrije. »Najprej predstavljamo tovarno kos, nadaljevali pa bomo z drugimi tovarnami, saj je v Monoštru v preteklih sto letih delovalo večje število tovarn. Na občasni razstavi bomo predstavili tudi tovarno svile, saj je ohranjenih veliko predmetnih spominov.«

Od lanskega novembra najdemo v prvem nadstropnem prostoru jubilejno razstavo o Avgustu Pavlu. Voditelji ustanove načrtujejo dokončati vse razstave še tekom letošnjega leta in iščejo vire za uresničitev svojih ciljev. Razstava

v muzejskopedagoški delavnici v pritličju še prikazuje način življenja Slovencev v Porabju v 20. stoletju. Kako dolgo pa bo monoštrski muzej še ohranil slovenski značaj, ostaja vprašanje bližnje prihodnosti.

-dm-

Marija Kozar in dr. Sándor Horváth brskata med lončarskimi predmeti

razstave premestili in tako ustvarili prostor za razstavo o cistercijanih (s pomočjo redovniške zbirke knjig in dokumentov). Še istega leta so pripravili razstavo o tovarni kos, ki pa je bila v kletnih prostorih monoštrskega gledališča na ogled le tri tedne. Ob obletnici znamenite monoštrske bitke je leta 2014 sledila izdelava interaktivne terenske mize, ki pa je bila razstavljena prav tako le tri tedne.

zejih. V preteklih več kot tridesetih letih je to razstavo videlo zelo veliko ljudi. Zato smo se dogovorili, da bodo predmete postavili v zadnjem, četrtem prostoru, in sicer v petih vitrinah namesto desetih, in pretežno s predmeti, ki so del tukajšnje zbirke.«

Ob našem obisku v monoštrskem muzeju so štirje sodelavci Muzeja Savaria pravkar postavljali novo razstavo. »Na prejšnji razstavi smo

tudi porabski mojstri. Največ izdelkov imamo od zadnjega našega lončarja Karla Dončeca, ki je na Verici deloval do leta 2002. Imamo pa še dve posodi - prvo je izdelal Števan Kerec iz Monoštra, druga pa je nastala izpod rok Janoša Kürnjeka iz Števanovcev.«

Nova razstava bo predstavila izdelke z vse zgodovinske Železne županije. Osrednje prizorišče je obmejna »dolina Züric« z dolinama Krke in Ledave, predstavljeni pa so tudi izdelki delavnic v Jáku, Sárvárju, Kőszegu ter Jabingu v današnji Avstriji. »V slovenski vitrini imamo črno posodo, ki nekako simbolizira črno keramiko iz prekmurskih Filovcev. Območje nekoč ni bilo ločeno, lončarji so sodelovali in izdelovali podobne posode v današnjem Prekmurju, Porabju in Őrségu« - je še opozorila Marija Kozar in nas peljala k policam z večjim številom izdelkov: »Na teh policah so predstavljeni različni

Razstava med postavljanjem - z izdelki porabskih lončarjev

delave do prodaje. Tokrat predstavljamo lončarska središča« - je opozoril avtor razstave in dodal: »To so posode, ki so jih uporabljali za pripravo, prenašanje ter uživanje hrane in pijače. Novost pa bodo pred-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 28. APRILA
DO 4. MAJA**

PETEK, 28.04.2017, I. spored TVS

6.25 Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Moj pogled na znanost: Prof. dr. Zvezdan Pirtosek, dokumentarna oddaja, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Križ in kladivo, dokumentarni film, 14.30 Zgoraj brez: Elizabeta Gojan, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Evangelijski center Izhod, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran: Varuhi kotline Káli, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Juretov balon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Kaj se je zgodilo z Baby Jane?, ameriški film, 1.20 Profil, 1.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

PETEK, 28.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.15 To bo moj poklic: Inštalater vodovodnih naprav, inštalater hladilnih naprav, dokumentarna serija, 10.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.50 Bleščica, oddaja o modi, 11.35 Prislunhno tišini: Zgodbe, ki jih piše življenje z okvaro sluha, izobraževalna oddaja, 12.15 Dobro jutro, 14.50 Dober dan, 15.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.05 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.35 Migaj raje z nami, oddaja za razgibano življenje, 17.00 Hišica v preriji (II.): Najbogatejši človek v Walnut Grovu, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.05 Obiskovalci, francoski film, 21.55 Ukane po kanadsko, razvedrilna oddaja, 22.45 Polnočni klub, 0.00 Svetovni popotnik: Nizozemska, 0.55 Glasbeni spoti, 1.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 29.04.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.50 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.20 Ambienti, 15.05 Sanje o prihodnosti: Hrana prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Alen Koblica, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Neverjetna živalska čutila: Voh in okus, češko-ameriška dokumentarna serija, 17.45 Taks, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Tat smrdljivega sira, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 21.45 Nočni receptor, angleško-ameriška nadaljevanka, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Kapital, francosko-angleški film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

SOBOTA, 29.04.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Dober dan, 9.40 TV poroka 2017, 10.30 Hišica v preriji (II.): Najbogatejši človek v Walnut Grovu, ameriška nadaljevanka, 11.30 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.50 Na lepše, 13.35 10 domačih, 14.20 Marinko in Lupetto, dokumentarni feljton, 14.45 Ukane po kanadsko: Hrana, razvedrilna oddaja, 15.10 Ukane po kanadsko: Ustvarjalnost, razvedrilna oddaja, 15.50 Pesem upora, dokumentarni film, 16.55 Hišica v preriji (II.): Očarlarka, ameriška nadaljevanka, 17.55 Košarka: liga za prvaka - Krka: Union Olimpija, 20.00 Umori na podeželju (XVII.): Umori s čarovnijo, angleška nanižanka, 21.40 Zvezdana, 22.30 Nocoj v Palladiumu, 23.20 Aritmija, 0.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2017: Vrhovi, koncert Neishe z gosti, 1.10 Bleščica, oddaja o modi, 1.45 Glasbeni spoti, 2.45 Košarka: liga za prvaka - Krka: Union Olimpija, 4.35 Zabavni kanal, 5.15 Glasbeni spoti, 6.15 Aritmija,

NEDELJA, 30.04.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Nabriti detektivi: Vročica s supergami, nemška otroška nanizanka, 10.45 Aldo Kumar, Slovenska suita, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.00 Čarokuhinja pri atu: Savinjska dolina, 15.20 Modna hiša Velvet: Ostanki brodoloma, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.15 Bučko in Bill, francosko-belgijsko-luksemburški film, 18.40 Dinotačke:

Kar je treba imeti, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Medicejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 21.00 Intervju, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Samo prek naših trupel, angleška dokumentarna oddaja, 23.55 P. I. Čajkovski: Labodje jezero, črni labod (Rita Pollacchi, Petar Dorčevski), 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

NEDELJA, 30.04.2017, II. spored TVS

6.45 Duhovni utrip: Evangelijski center Izhod, 7.00 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 7.55 Glasbena matineja, 9.50 Neverjetna živalska čutila: Voh in okus, češko-ameriška dokumentarna serija, 10.35 Hišica v preriji (II.): Očarlarka, ameriška nadaljevanka, 11.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.10 Zadrege in pol, francosko-belgijski film, 14.45 Majoš, dokumentarni film z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 15.45 Ratrakistov dnevnik, dokumentarni feljton, 16.25 Zvezdana, 17.10 Hišica v preriji (II.): Ebenezer Sprague, ameriška nadaljevanka, 18.00 Avtomobilnost, 18.30 Ambienti, 19.00 Z glasbo in s plesom, 19.50 Zrebanje Lota, 20.00 Sanje o prihodnosti: Moda prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 20.55 City folk - Obrazi mest: Bruselj, dokumentarna oddaja, 21.25 Časnik, hrvaška nadaljevanka, 22.20 Bučke, satirično informativna oddaja, 22.45 Oslo, 31. avgusta, norveški film, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 01.05.2017, I. spored TVS

6.00 Budnica: Pihalni orkester Svea Zagorje, Utrip, 6.45 Zrcalo tedna, 7.00 Prifarci Sloveniji, 8.30 Franja, igrano dokumentarni film, 10.25 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.50 10 domačih, 11.25 Vem!, kviz, 12.00 NaGlas! 12.15 Nagelj, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Rdeči pes, avstralsko-ameriški film, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost: Zvezda, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil: Marko Funkl, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Osvežilna fronta: Računalniške igre, oddaja za mladostnike, 17.45 Mulčki: Ropot in rahločutnost, risanka, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Vila Mila: Ker jaz tako hočem, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.05 Petelinji zajtrk, slovenski film, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Umetni raj: Kako ustaviti minljivost gibljevih slik in zvokov - digitalizacija filmske dediščine, 23.10 Glasbeni večer, 23.55 Profil: Marko Funkl, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, 1.20 Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.45 Info-kanal

PONEDELJEK, 01.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Kdo ima danes rojstni dan?, koprodukcijski animirani film, 9.55 Hišica v preriji (II.): Ebenezer Sprague, ameriška nadaljevanka, 10.55 Halo TV, 12.00 Gala koncert filmske glasbe, Simfoniki in Big band RTVS, dir. Helmut Imig, 13.45 Polnočni klub: Sezona je odprta, 15.15 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.10 Avtomobilnost, 17.00 Hišica v preriji (II.): Hiša duhov, ameriška nadaljevanka, 18.00 V deželi herojev ali kam so šli vsi narodni heroji, dokumentarna oddaja, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Svetovni popotnik: Buenos Aires, vodnik po mestu, 20.55 Shetlandske skrivnosti (II.), škotska miniserija, 22.55 Dežela kartelov, ameriška dokumentarna oddaja, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 02.05.2017, I. spored TVS

6.10 Dnevnikov izbor, 7.00 Prifarci Sloveniji, 8.30 Polka film: O glasbi, klbasah in Slovencih v Ameriki, dokumentarni film, 10.00 Srce za Ano, dokumentarni film, 10.50 Vem!, kviz, 11.40 Obzorja duha, 12.15 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Okus po hitrosti, dokumentarni film, 14.45 eRTeVe, 15.00 Lučka - Pitytang, oddaja TV Lendava, 15.35 Studio kriškaš: Bruuuuum brrrrum, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 16.05 Aritmični koncert: Katalena - Enci benci Katalenci, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Pujsa Pepa: Lisjak Luka, risanka, 18.05 Poldi: Dan, ko je Poldi ukrotil strelo, risanka, 18.10 Niko: Betkino novo kolo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen (II.), norveška nadaljevanka, 20.50 Sramota, dokumentarni film, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Pričevalci: Marija Hren, dokumentarna oddaja, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, 1.15 Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

TOREK, 02.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 Loti in skrivnost mesečevega kamna, estonski film, 9.55 Utrinek - zgodbe priseljencev: Razkrite roke, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.20 Hišica v preriji (II.): Hiša duhov, ameriška nadaljevanka, 11.10 Pozdrav domovini, dokumentarni film, 12.15 Šepetati konjem, dokumentarni feljton, 13.00 Gospod in gospa Smith, ameriški film, 14.35 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 15.55 TV poroka 2017, 16.30 Hišica v preriji (II.): Pomladni ples, ameriška nadaljevanka, 17.25 Ko letijo vrane, francosko-belgijsko-luksemburško-kanadski film, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Blišč sive ekonomije, nemška dokumentarna oddaja, 20.55 Prava ideja, 21.30 Nocoj v Palladiumu, 22.20 Jules in Jim, francoski film, 0.15 Glasbeni spoti, 1.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 03.05.2017, I. spored TVS

6.10 Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Umetni raj: Kako ustaviti minljivost gibljevih slik in zvokov - digitalizacija filmske dediščine, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Ivica Đikić, 14.35 Duhovni utrip: Evangelijski center Izhod, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: OŠ Antona Ingoliča Spodnja Polskava in OŠ Litija, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca: Za boljši spomin, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Čarli in Lola: Samo en sonček je in to sem jaz, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Ljubezen je vse, kar potrebuješ, koprodukcijski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Geometrija življenja, angleška nadaljevanka, 0.00 Turbulenca: Za boljši spomin, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Po Sloveniji, 1.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.25 Info-kanal

SREDA, 03.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Lučka - Pitytang, oddaja TV Lendava, 9.25 To bo moj poklic: Inženir lesarstva, dokumentarna serija, 10.10 10 domačih, 11.00 Hišica v preriji (II.): Pomladni ples, ameriška nadaljevanka, 12.00 eRTeVe, 12.30 Dobro jutro, 14.50 Dober dan, 15.35 F. S. Finžgar: Zapuščina strica Jurja, portret, 16.30 Prava ideja, 17.00 Hišica v preriji (II.): Velika tekma, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 19.35 Zrebanje Lota, 19.50 Rokomet (M) - kvalifikacije za EP 2018, Slovenija: Nemčija, 21.45 Bleščica, oddaja o modi, 22.20 Popšop, 22.55 Pozna pomlad, koncert skupine Avtomobili, 0.05 Glasbeni spoti, 1.05 Rokomet (M) - kvalifikacije za EP 2018, Slovenija: Nemčija, 2.45 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 04.05.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.00 Vem!, kviz, 11.40 Turbulenca: Za boljši spomin, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Aljažev stolp: »Ta pleh ima dušo«, dokumentarni film, 14.25 Slovenci v Italiji, 15.00 Težišče - Sülypont, oddaja TV Lendava, 15.30 Svetovni popotnik: Buenos Aires, vodnik po mestu, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost: Ekstremne glive, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Pod strehco, 18.05 Zu: Zu je pismonoša, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Sveto in svet, 0.35 Ugriznimo znanost: Ekstremne glive, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Info-kanal

ČETRTEK, 04.05.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 To bo moj poklic: Inženir informatike, dokumentarna serija, 9.10 Na lepše, 9.50 Kino Fokus, 10.15 Alpe-Donava-Jadran: Varuhi kotline Káli, 11.00 Hišica v preriji (II.): Velika tekma, ameriška nadaljevanka, 12.00 Halo TV, 12.50 Dobro jutro, 15.50 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.30 Neverjetna živalska čutila: Voh in okus, češko-ameriška dokumentarna serija, 17.00 Hišica v preriji (II.): Na taborjenju, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 20.55 Avtomobilnost, 21.25 Ambienti, 21.55 Val, norveško-švedski film, 23.45 Slovenska jazz scena, 0.35 Glasbeni spoti, 1.35 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Kuhali in pekli smo, pa še kaj lepega naredili

11. aprila smo se v lepem številu zbrali na delavnici na Slovenski vzorčni kmetiji. Pod vodstvom slovenskih mentorjev iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor smo malo pekli, kuhali pa še kaj lepega napravili. Ker smo bili še pred praz-

»Kuharice« v družbi generalnega konzula dr. Borisa Jesiha

niki, smo si seveda s pomočjo Jelke naredili okrase iz naravnih materialov za naše domove.

Gospodinje se morajo vse leto dokazovati, kako dobre so v kuhinji. Tudi mi smo dobili nekaj novih idej od Mance iz

Zajčki so se delali iz naravnih materialov

Maribora, za obogatitev domače ponudbe. Spoznali smo, kako se pripravi tribarvni kruh in torta brez jajc, mleka in masla. Sploh ne bi mislili, kako okusna je in kako hitro jo lahko naredimo. Ob peki smo se naučili nekaj novega tudi kuhati od Barbare s kmetije Pri Kovačniku. Tokrat je bil na vrsti pohorski lonec. Sama jed je podobna našemu golažu, torej je najboljša, če ima vse več raznih sestavin.

Menim, da smo se vsi, ki smo bili na delavnici, naučili nekaj novega. Za tiste, ki niste prišli, pa bomo vse recepte objavili tudi v časopisu Porabje. Naslednjič pa vabljeni vsi ponovno na Slovensko kmetijo.

Andrea Kovács

Zveza Slovencev na Madžarskem vas vljudno vabi na

srečanje ljudskih pevcev in godcev

z naslovom „OD KEC SI, LUBICA?“,

ki bo v nedeljo, 7. maja 2017, ob 14. uri v konferenčni dvorani Slovenskega kulturnega in informativnega centra v Monoštru.

Nastopile bodo skupine iz Slovenije, Slovenci iz Porabja in Sombotela.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel meghívja Önt a

népdalkörök és népzeneészek találkozására

„OD KEC SI, LUBICA?“ címmel,

melyre 2017. május 7-én, vasárnap, 14 órakor kerül sor a szentgotthárdi Szlovén Kulturális és Információs Központ konferenciatermében.

A műsorban szlovéniai és hazai szlovén csoportok lépnek fel a Rába-vidékről és Szombathelyről.

**Muzej
Avgusta Pavla**

Obiskovalce pričakuje

od torka do sobote od 11.00 do 15.00 ure.

Skupine sprejemajo tudi zunaj delovnega

časa, prijavite se lahko po telefonu

94/554-128.

Vstopnina za odrasle: 600 forintov ali

2 evra, za dijake in upokojene: 300

forintov ali 1 evro.

Za šolske skupine prirejajo tudi

delavnice.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

